

Ondernemersavond Kapelle

Thema Duurzaamheid

Agenda

Deel 1

- Welkomstwoord
 - Siwart Mackintosh
- Duurzaamheidsagenda gemeente Kapelle
 - Gian Schmitz
- Lopende warmteonderzoeken Zeeland/Kapelle
 - Gian Schmitz
- Circulair ondernemen
 - Klaske Kruk
- Verduurzamen bedrijven bedrijventerreinen
 - Frank Stronkhorst
- Dockwize SOS Energie
 - Arne Hulstein
- Expertplatform Impuls
 - Carola Helmendach
- Ondernemersloket
 - Gian Schmitz

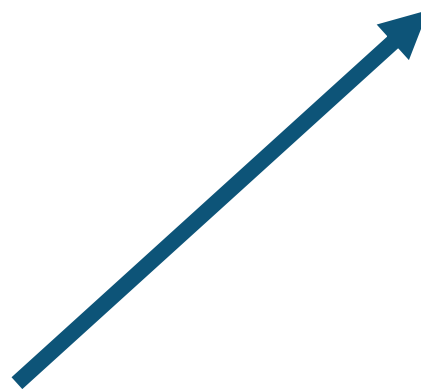
Deel 2

- Workshop: Circulair ondernemen
 - Klaske Kruk
- Workshop: Collectiviteit bedrijventerrein
 - Tatiana Booi

De duurzaamheidsagenda

- Elektriciteit
- Warmte in de gebouwde omgeving
- Natuur en biodiversiteit
- Mobiliteit
- Afval en grondstoffen
- Verduurzamen eigen organisatie
- Klimaatbestendige leefomgeving

Elektriciteit

Warmte in gebouwde omgeving

 **duurzaam
Kapelle**

**Duurzaamheidsagenda
gemeente Kapelle**

BOUWSTEEN WARMTE IN
DE GEBOUWDE OMGEVING

 Kapelle
Gemeente & Bloem van Zeeland

duurzaam Kapelle is een programma van Gemeente Kapelle

Natuur en biodiversiteit

**Duurzaamheidsagenda
gemeente Kapelle**
BOUWSTEEN NATUUR EN BIODIVERSITEIT

Mobiliteit

**Duurzaamheidsagenda
gemeente Kapelle**
BOUWSTEEN MOBILITEIT

duurzaam Kapelle is een programma van Gemeente Kapelle

Klimaat- bestendige leefomgeving

Samen verbonden aan
**duurzaam
Kapelle**

Duurzaamheidsagenda gemeente Kapelle

BOUWSTEEN KLIMAATBESTENDIGE
LEEFOMGEVING

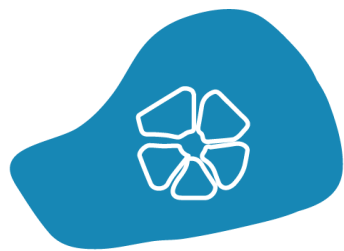
Kapelle
Gemeente & Bloesem van Zeeland

duurzaam Kapelle is een programma van Gemeente Kapelle

Circulaire
gemeente

Verduurzaming
eigen organisatie

Duurzaamheidsagenda

Elektriciteit

Verduurzaming van de eigen organisatie

Klimaatbestendige leefomgeving

Natuur en biodiversiteit

Afval en grondstoffen

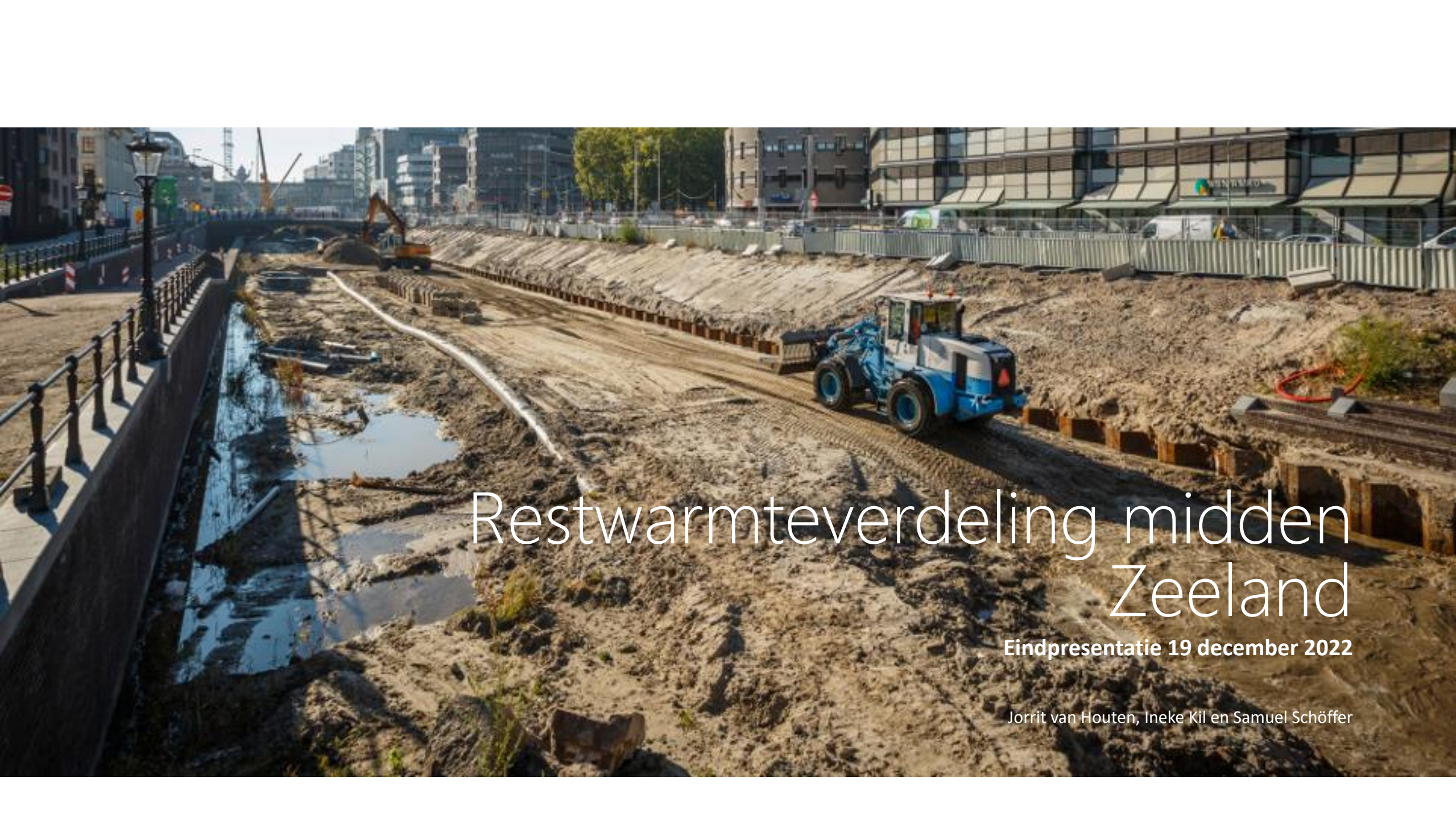

Mobiliteit

Warmte in de gebouwde omgeving

Presentatie Lopende warmteonderzoeken

A wide-angle photograph of a large-scale construction project in an urban area. In the foreground, a blue and white motor grader is parked on a dirt path. To the left, a black metal railing runs along a walkway. The ground is uneven, with patches of dirt and small pools of water. In the background, a modern building with a glass facade and a sign that reads 'MIDTALCO' is visible. The sky is clear and blue.

Restwarmteverdeling midden Zeeland

Eindpresentatie 19 december 2022

Jorrit van Houten, Ineke Kil en Samuel Schöffer

Doel van dit project

- Het doel van dit project, fase 1, is het oplossen van het distributievraagstuk (van restwarmte) middels een scenario-aanpak.
- In fase 2 (niet dit project) worden de scenario's verder uitgewerkt middels een tracéontwerp, faseringsstrategie en businesscase.

Overzicht warmtebronnen

Vlissingen-Oost

- Zeeland Refinery
- Sloecentrale
- VoltH2
- ~~- Zaleo~~
- Orsted
- Overige duurzame ontwikkelingen

Vlissingen

- RWZI Walcheren

's Gravenpolder

- RWZI Willem-Annapolder

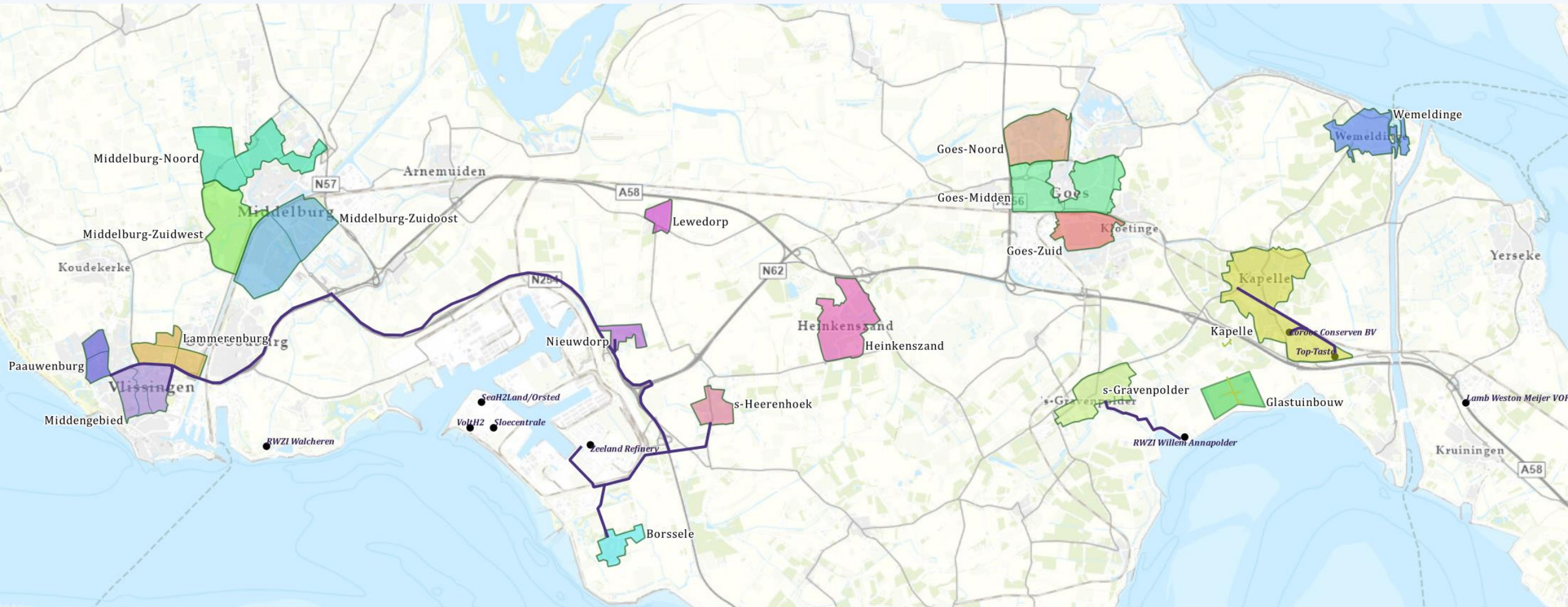
Kapelle -Smokkelhoek

- Coroos
- Top-Taste

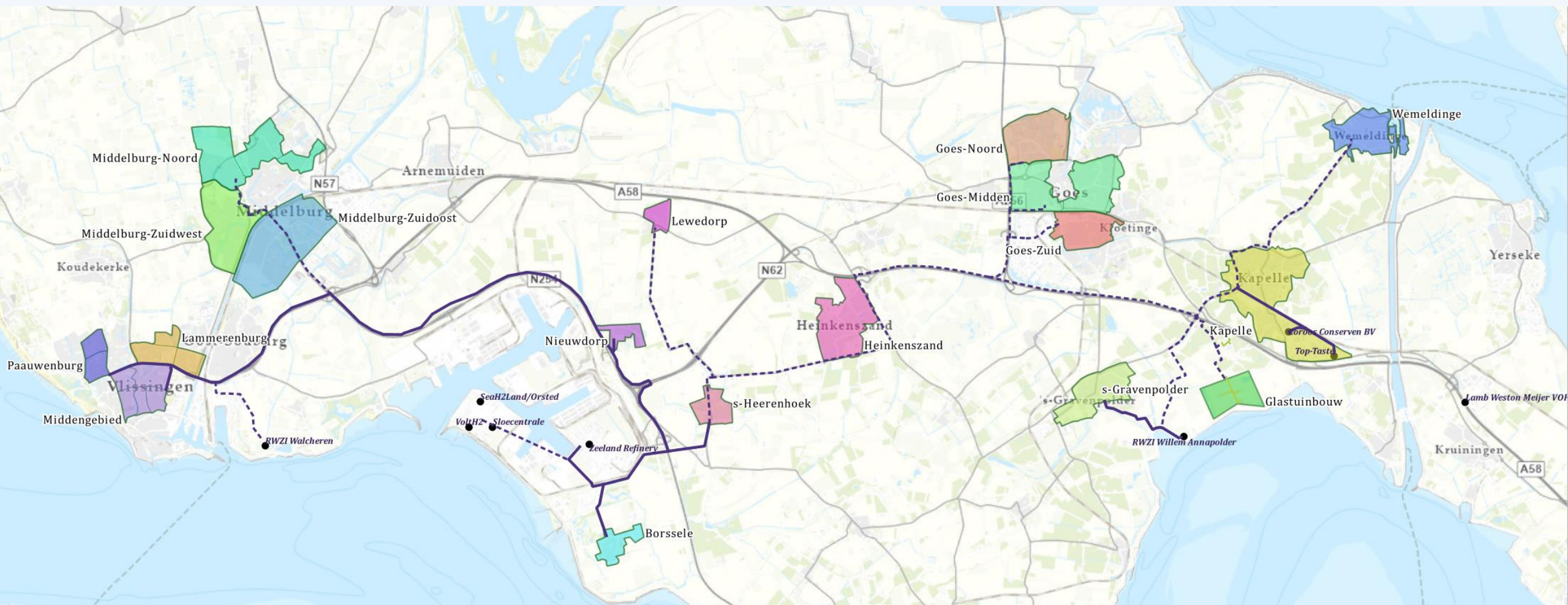
Kruiningen

- ~~- Lamb-Weston-Meijer~~

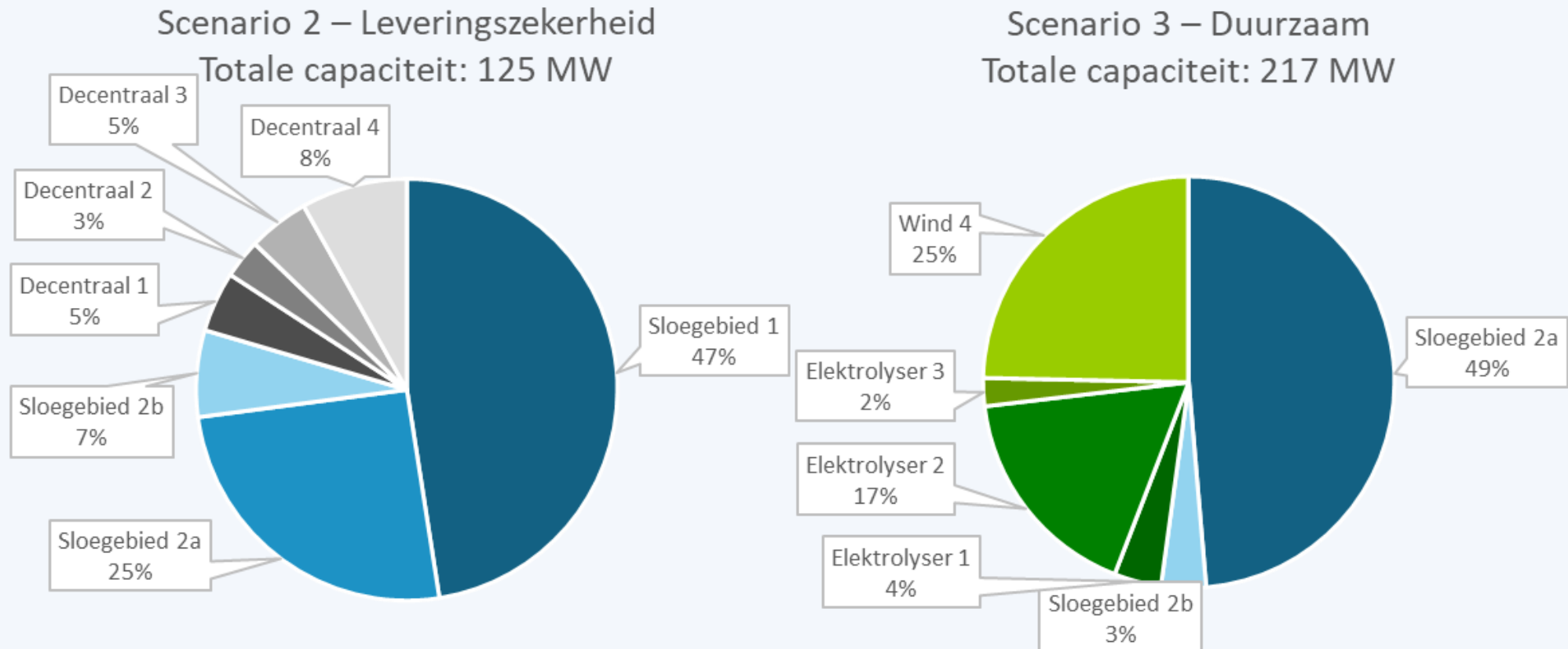
Scenario 1 - Eilanden

Scenario 2 + 3 – Groot warmtenet

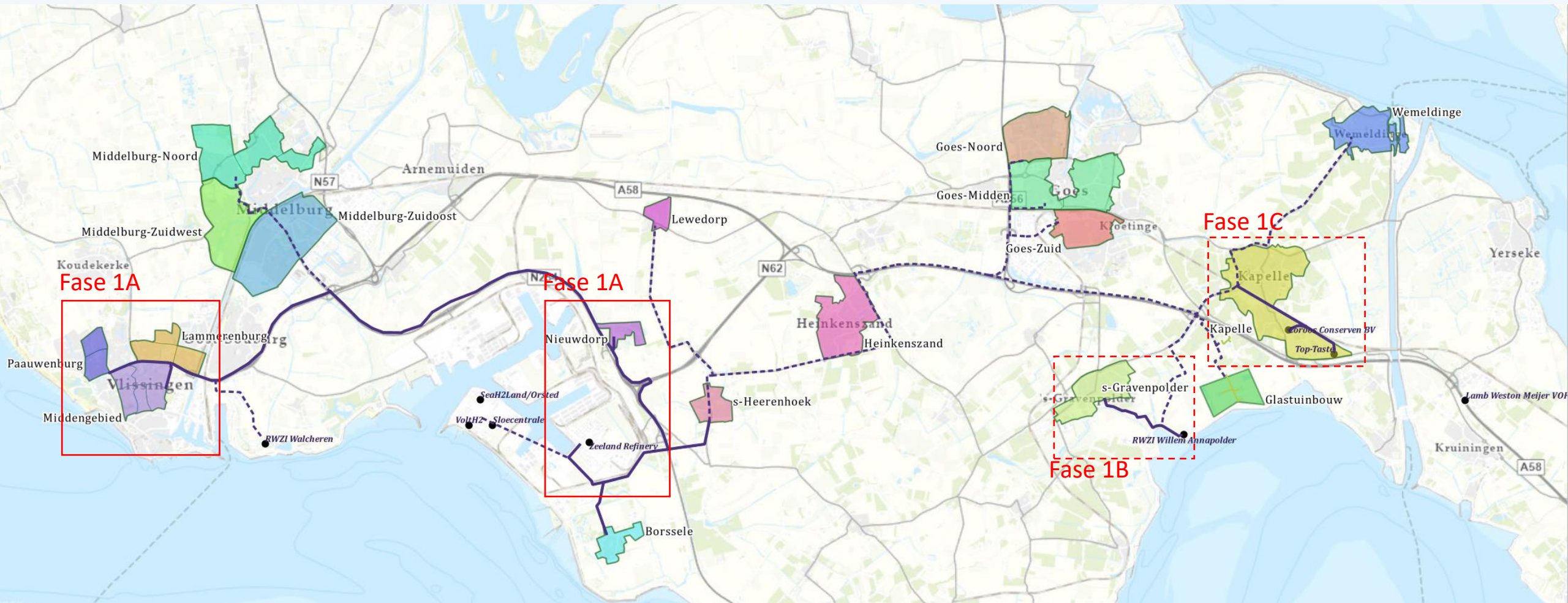

Verdeling warmtebronnen - 2030

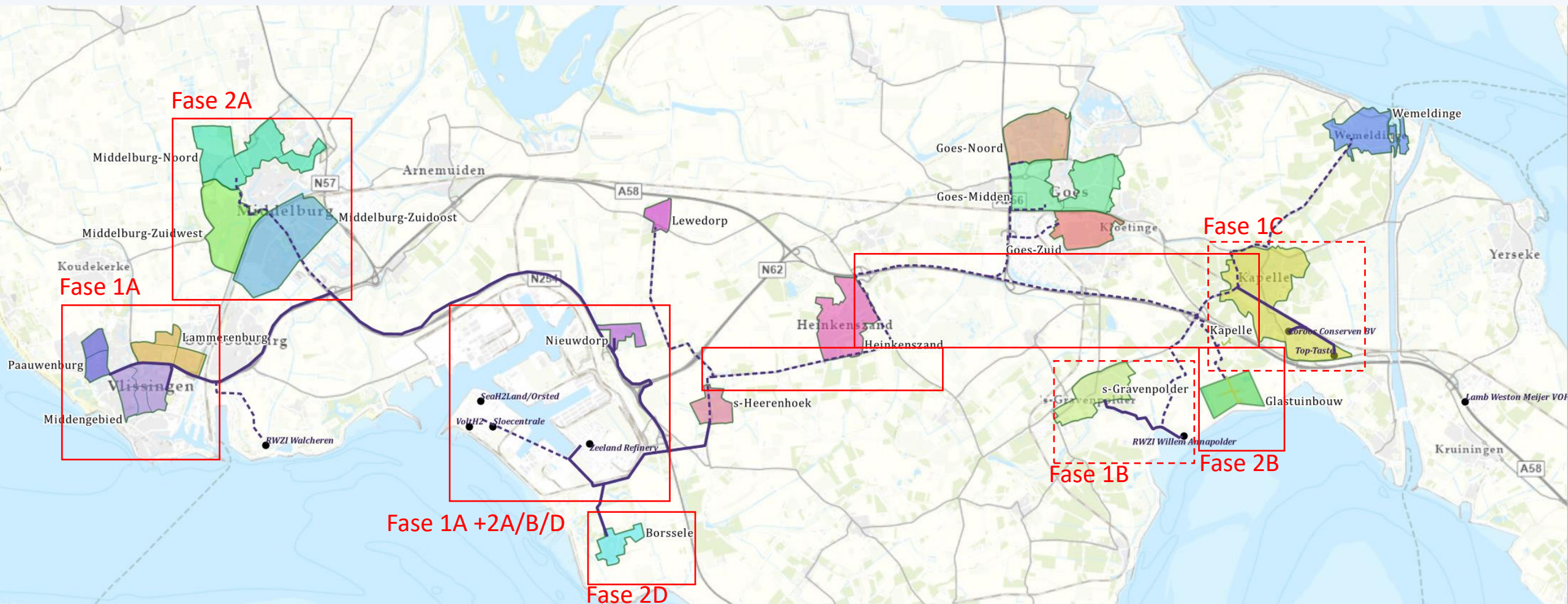

- Duurzame scenario heeft grotere capaciteit om fluctuaties van wind op te vangen. Aanname is dat de Sloecentrale en elektrolyse op basis van wind samen voor voldoende beschikbaarheid van warmte in de tijd zorgen.

Fase 1

Fase 2

Waterstof gemeente Kapelle

Regionale en groene waterstofketen

Firma Kloosterman

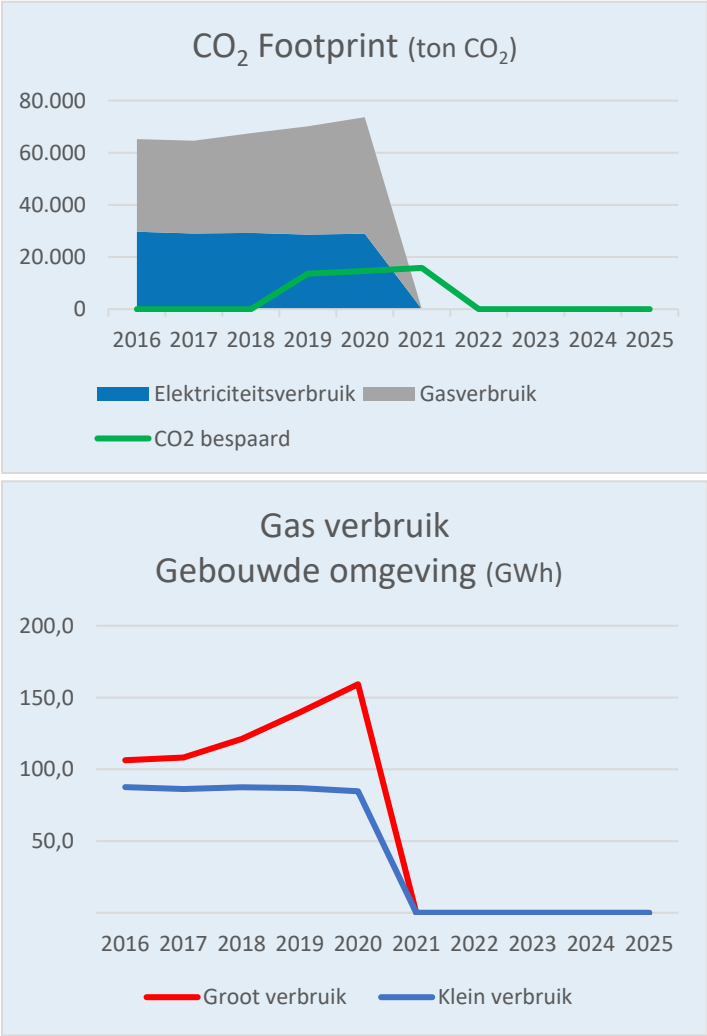
Achtergrond informatie (inter)nationale waterstofbackbone

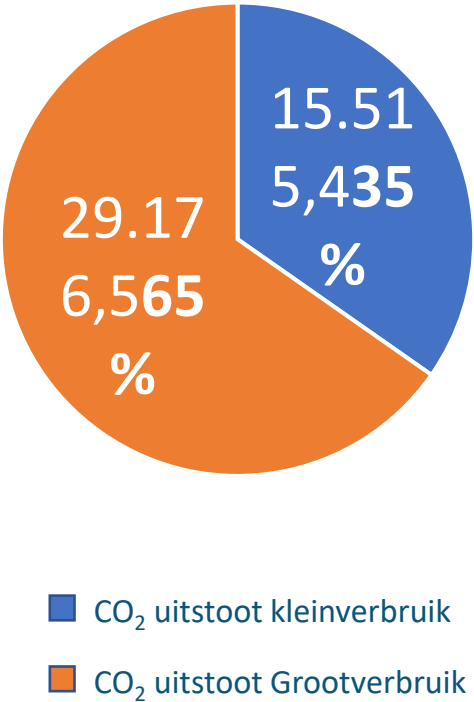
Trace Schelde-Delta regio gemeente Kapelle

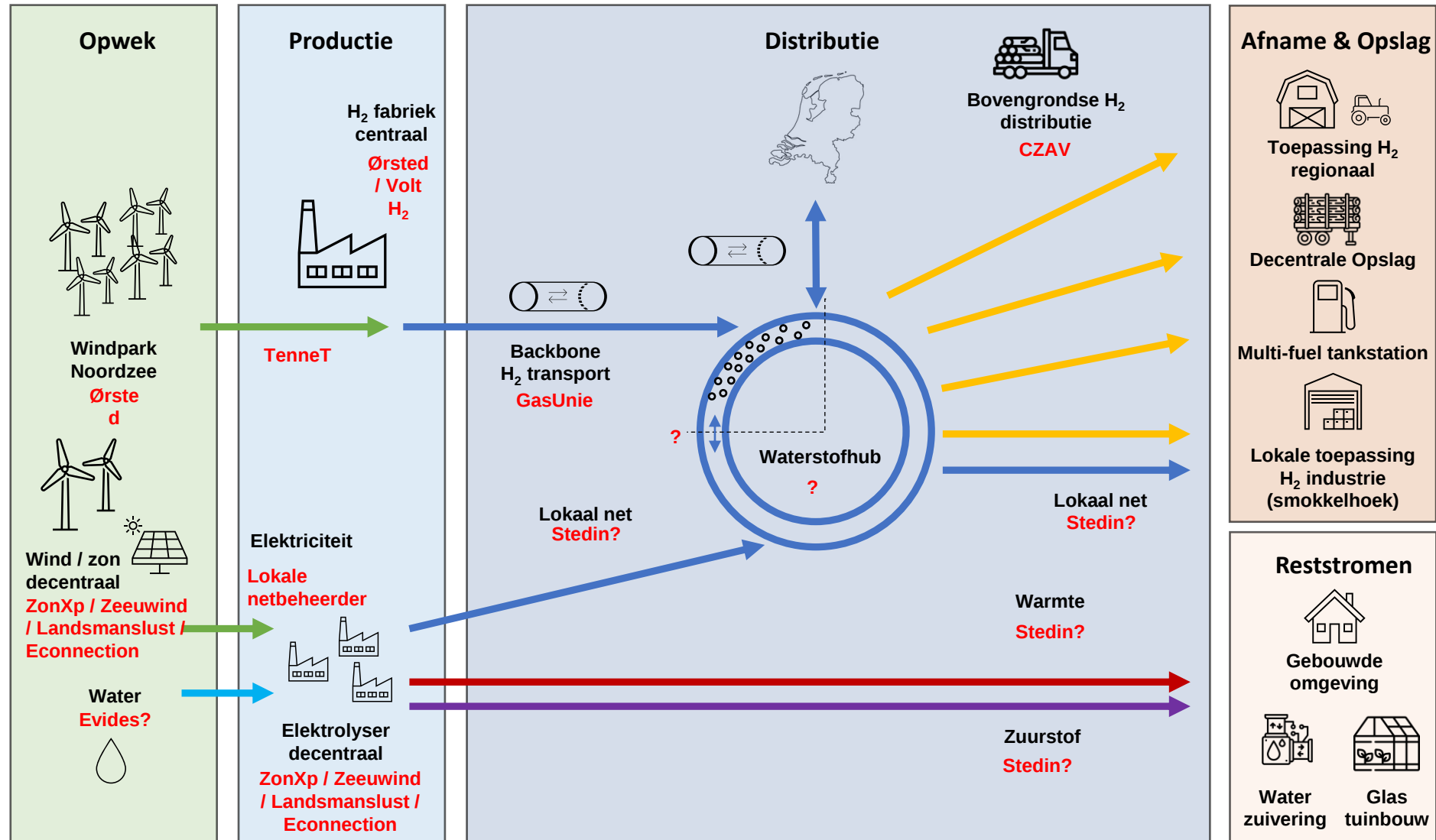
CO2 uitstoot gemeente Kapelle

CO₂ uitstoot (ton CO₂)

Ketenschets regionale en groene waterstofketen

Betrokken stakeholders

Al gesproken:

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

zeeuwind

Nog te spreken:

Vervolgstappen

- Presentatie college
- Presentatie raads werkgroep
- Presentatie raad
- Oplegnotitie raad
 - Ambities waterstof
 - Koppeling met bouwstenen
- Uitvoeringsplan
 - Ketensamenwerking formaliseren
 - Haalbaarheidsstudie
 - Subsidie
- Samenwerking versterken Reimerswaal & Borsele

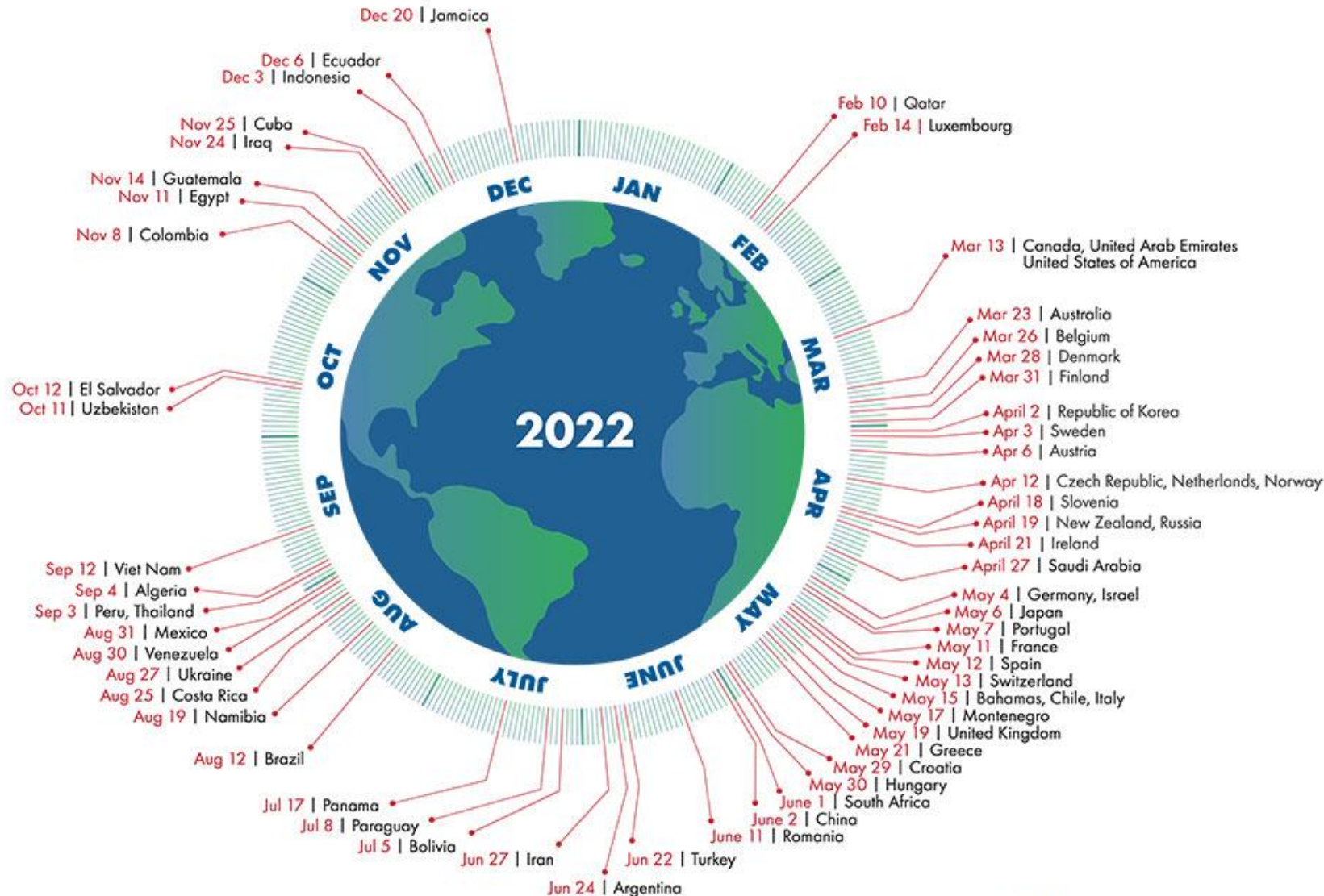
Klaske Kruk
Circularities

Country Overshoot Days 2022

When would Earth Overshoot Day land if the world's population lived like...

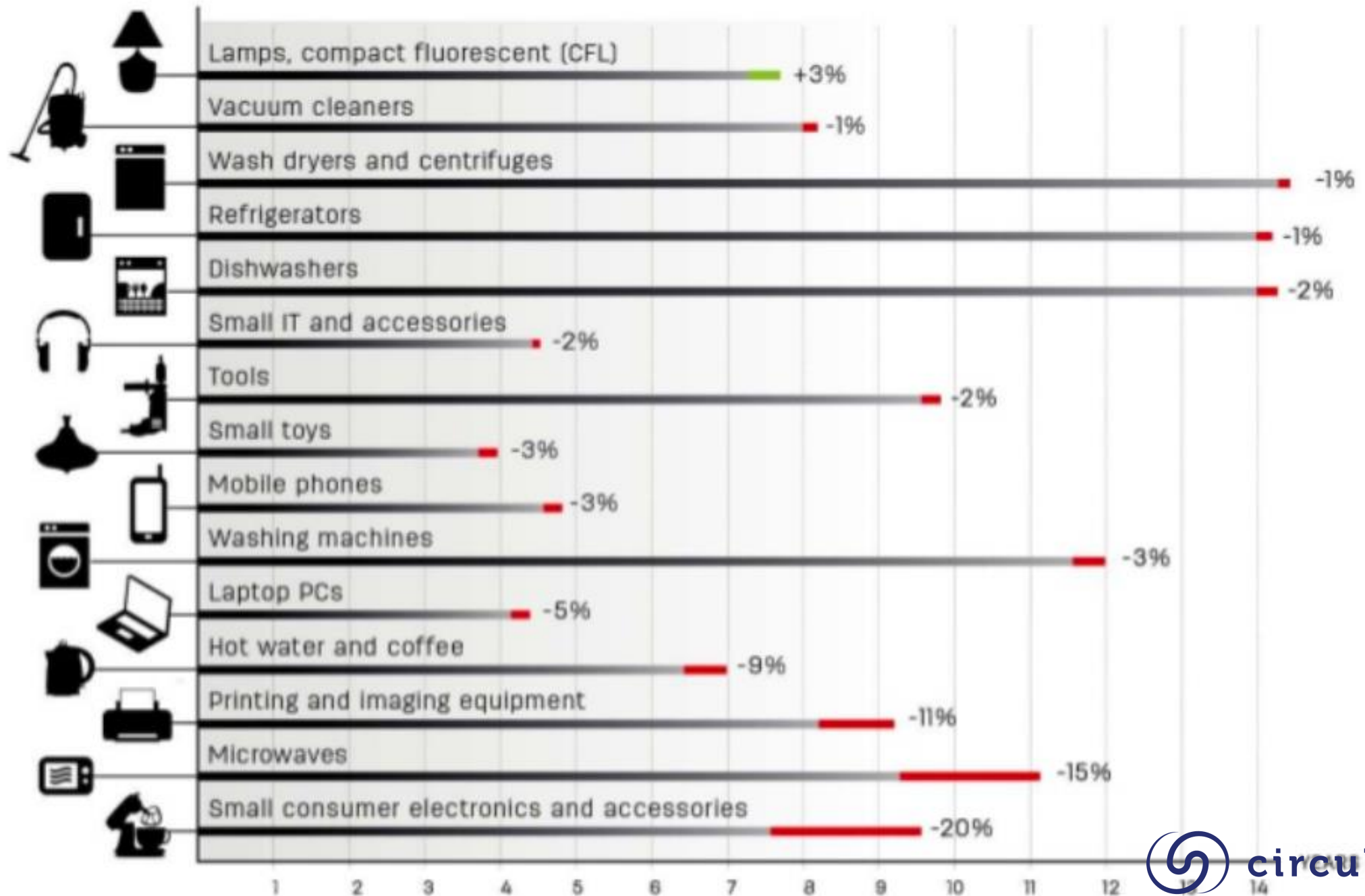

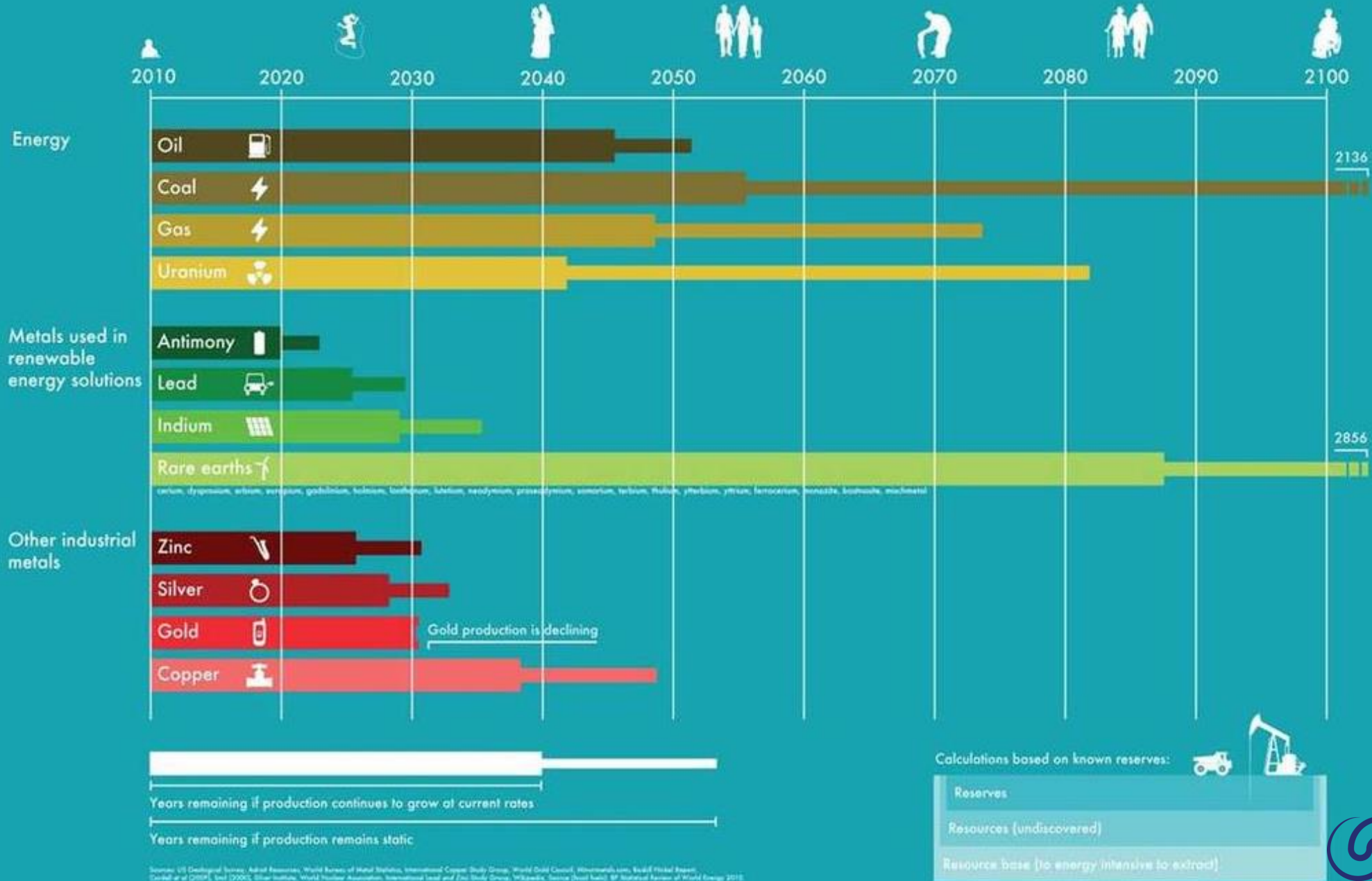
12 april

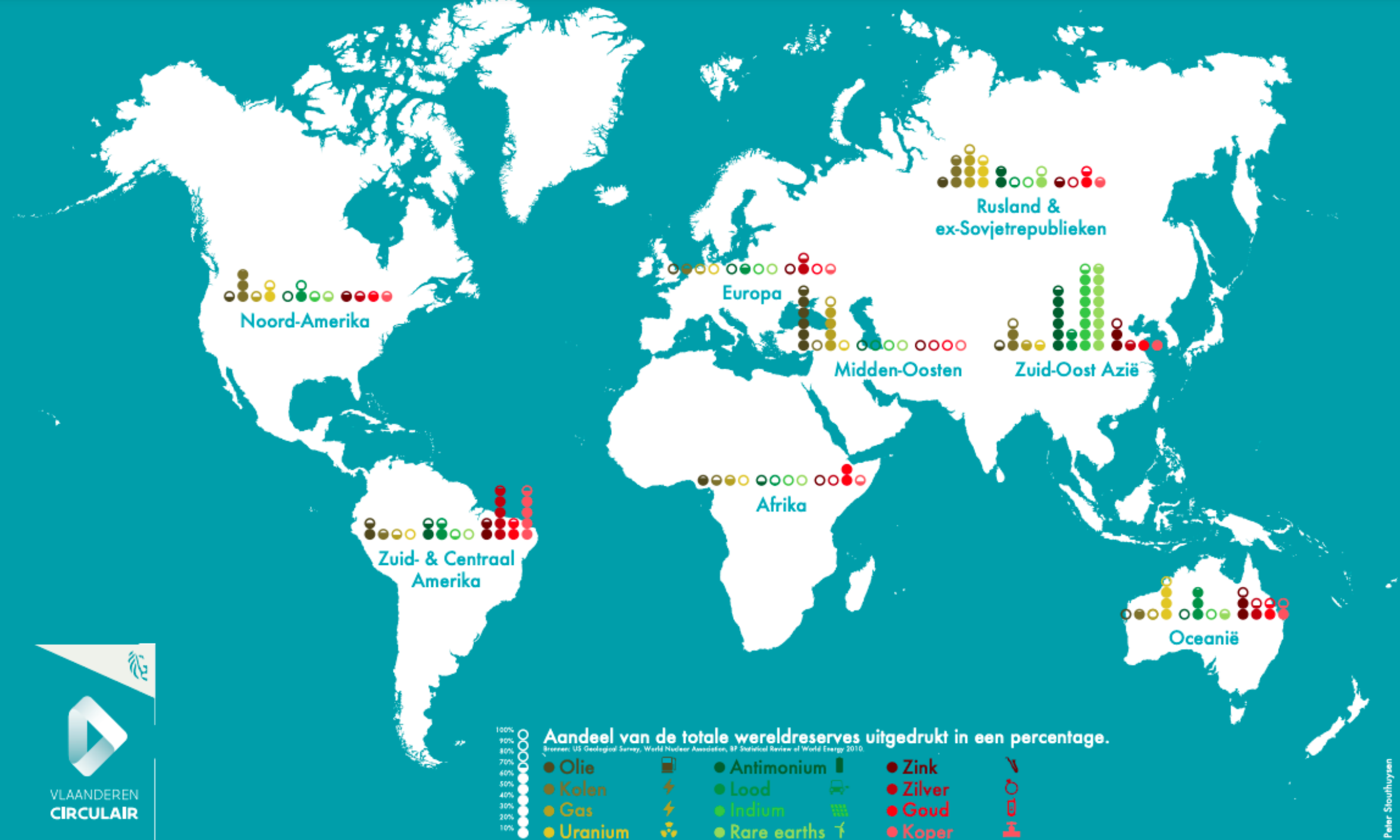
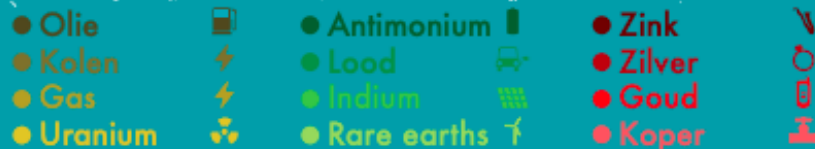
Born in 2010: How much is left for me?

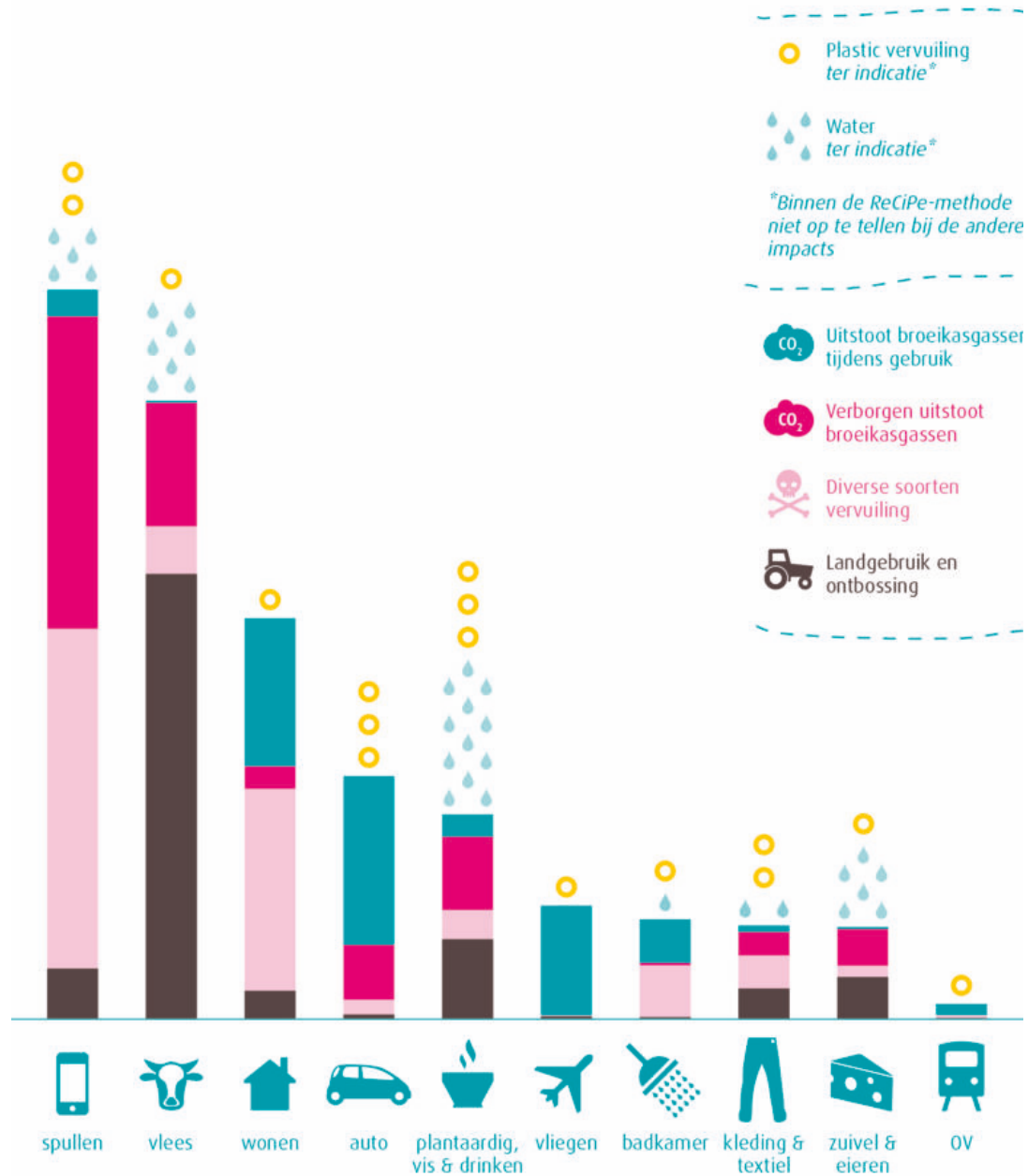

Aandeel van de totale wereldreserves uitgedrukt in een percentage.

Bronnen: US Geological Survey, World Nuclear Association, BP Statistical Review of World Energy 2010.

DE IMPACT TOP 10 van de gemiddelde Nederlander

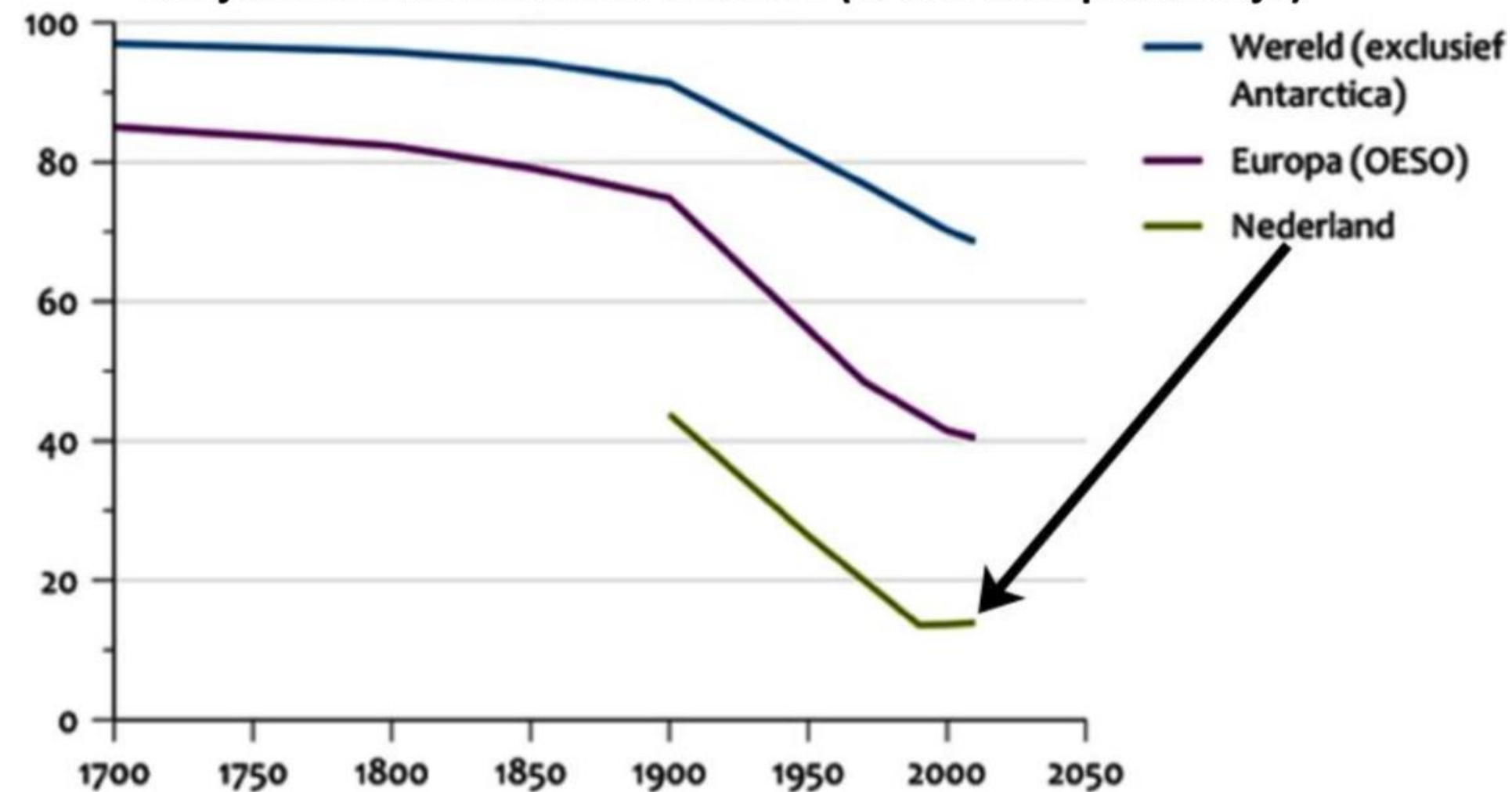

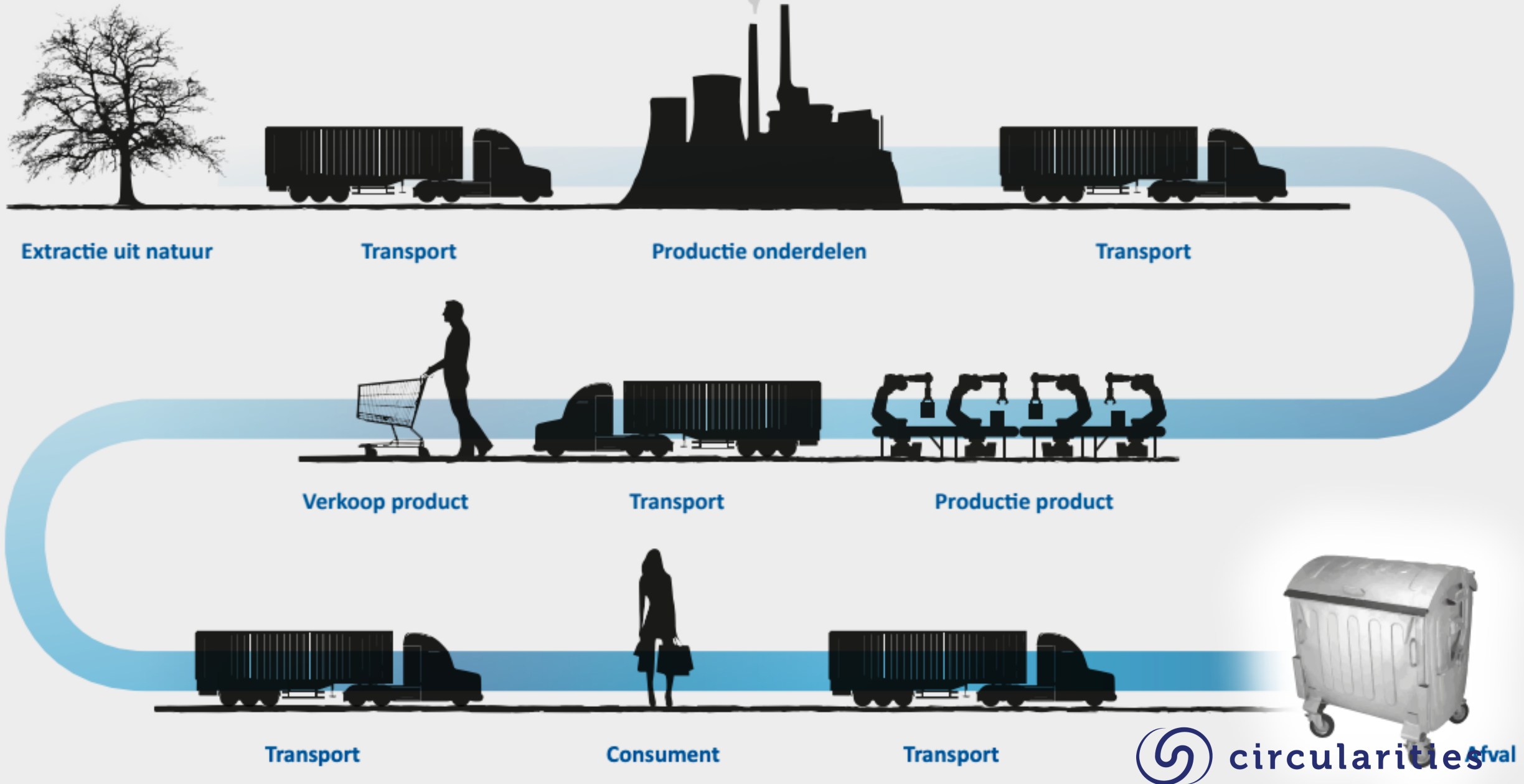
Verlies van biodiversiteit in Nederland

Talrijkheid van inheemse soorten (% van oorspronkelijk)

In Nederland is de biodiversiteit afgenomen tot ca 15% van oorspronkelijk. Dat is een aanzienlijk grotere afname dan elders in de wereld.

Ketenontwerpen

85%

1. Stop overconsumptie
2. Heroverweeg consumptie
3. Verminder materiaal gebruik
4. Hergebruik
5. Reparatie
6. Opknappen
7. Reviseren
8. Herbestemmen
9. Recycle
10. Energie terugwinnen uit verbranding

Impact

Redenen waarom bedrijven met CE
aan de slag te gaan

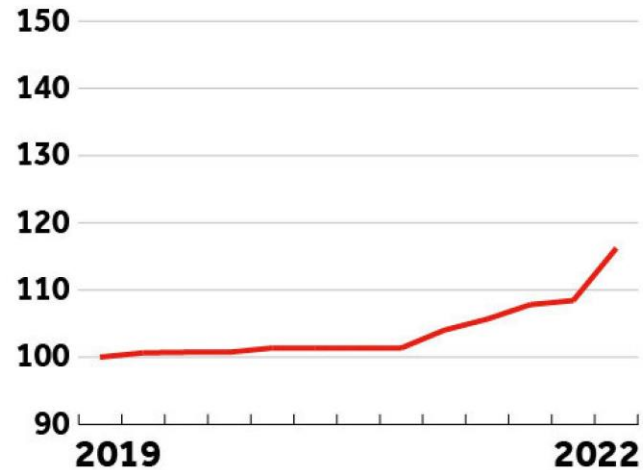

- CO-2, Stikstof, microplastics etc.
- CSRD
Corporate Sustainability Reporting Directive
- EU regelgeving als recht op reparatie
- Producenten verantwoordelijkheid etc.

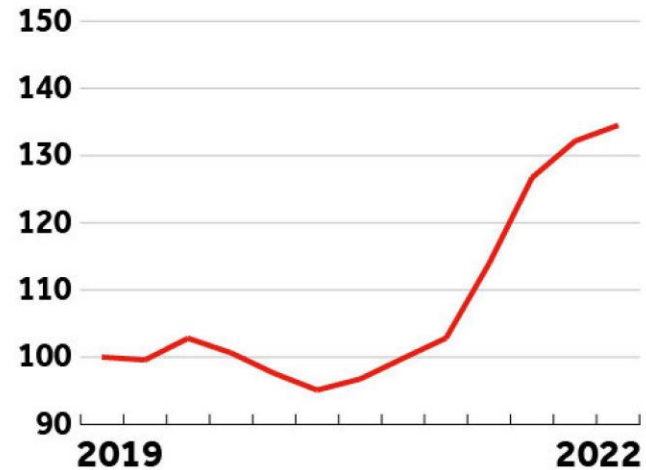
Prijzen van bouwmaterialen

index = 100, eerste kwartaal 2019 t/m 2022

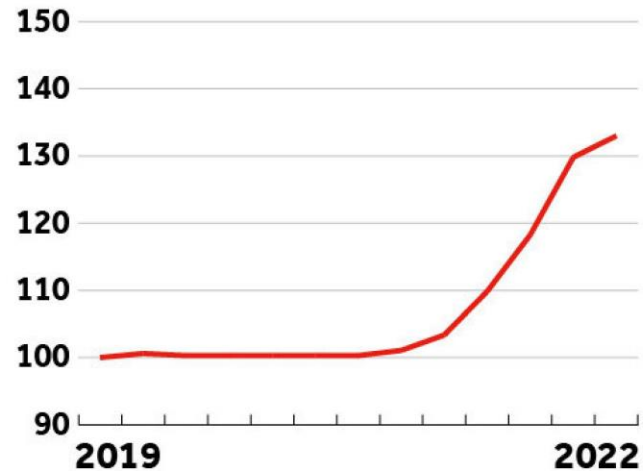
Cement

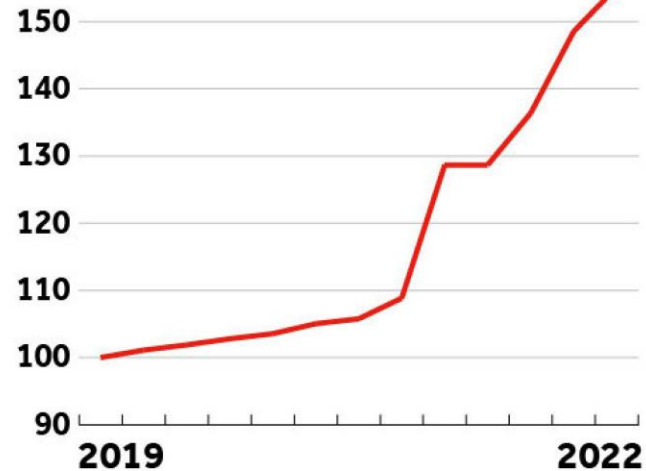
Aluminium

Hout

Staal

(Naast een hoger salaris) meer zingeving voor een ruim
een kwart van de werkenden een reden vormt om van
werkgever te veranderen.

COAP (uit het Nationaal Salarisonderzoek 2021)

4 makkelijke dingen die je altijd in je
bedrijf kan doen

circularities

Klaske Kruk

klaske@circularities.com

Subsidieregeling:

Toekomstbestendige Bedrijventerreinen

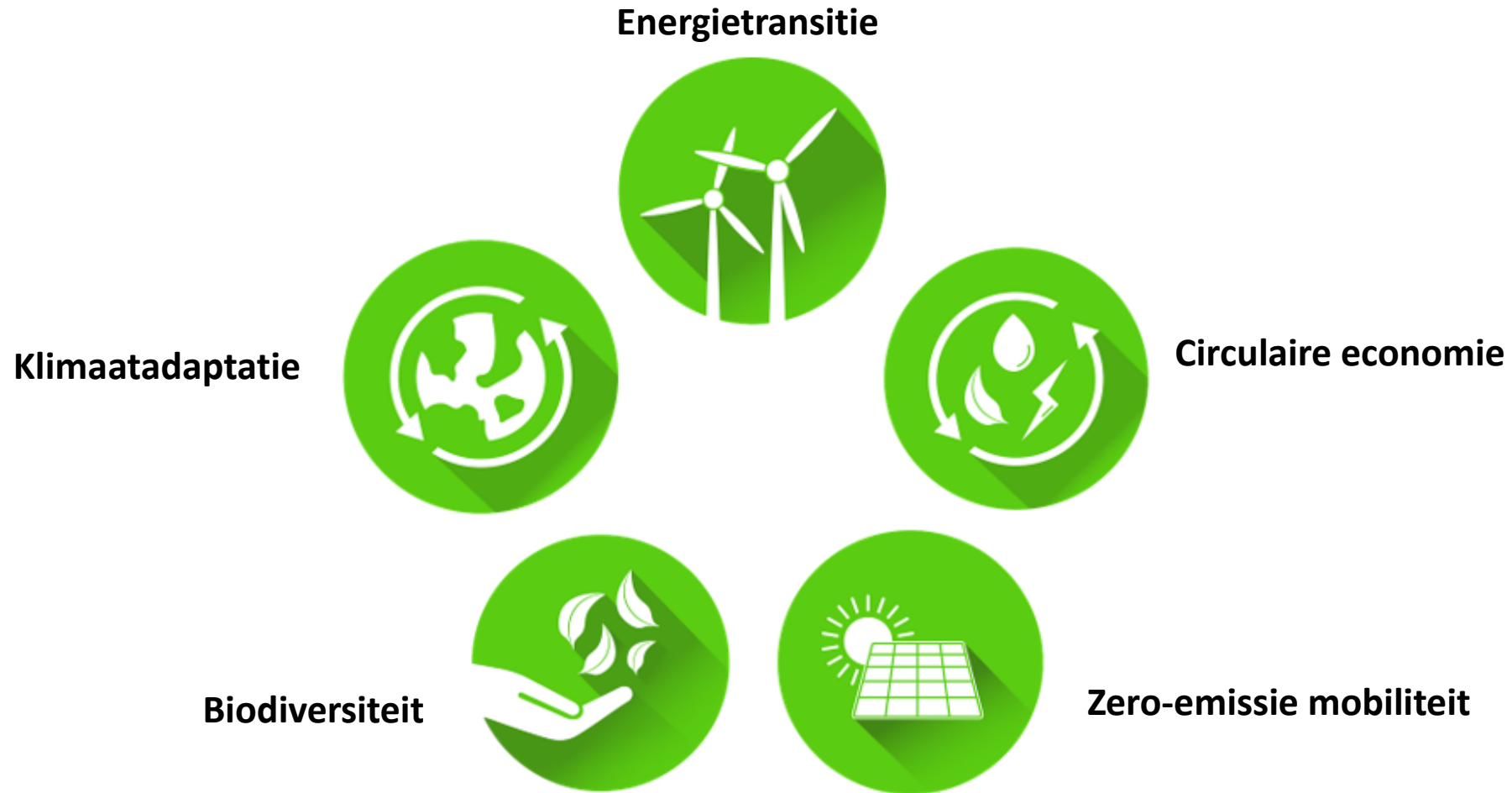
Waarom

- economisch functioneren
- vestigingsklimaat
- doelstellingen energie, klimaat & circulariteit
- sommige zaken overstijgen het individuele bedrijf

Subsidieregeling Planvorming

- gemeenten en bedrijven
- subsidie voor opstellen van plannen voor de verduurzaming van bedrijventerreinen (inventarisatie, haalbaarheidsonderzoek of opstellen van ruimtelijk plan)
- collectieve maatregelen
- in 2023 een budget van € 500.000 beschikbaar
- 50% subsidie met een max van € 50.000 per aanvraag
- van 3 maart - 31 oktober

Thema's Toekomstbestendige Bedrijventerreinen

Bron: inspiratiegids toekomstbestendige bedrijventerreinen

Subsidieregeling Toekomstbestendige Bedrijventerreinen – Planvorming

Bedrijventerreinen zijn belangrijk voor de Zeeuwse economie. Om bedrijventerreinen in de toekomst economisch vitaal te houden en de kansen op het gebied van energie en klimaat te benutten wordt een subsidieregeling voor gemeenten en ondernemers opengesteld.

De subsidieregeling ondersteunt gemeenten en op het bedrijventerrein gevestigde ondernemingen bij het opstellen van plannen die inzetten op de kwaliteit en de verduurzaming van bedrijventerreinen. Voor deze openstelling is een totaalbedrag van € 150.000 beschikbaar. De openstellingsperiode is van 1 september 2022 tot en met 30 november 2022.

Over de regeling

Subsidie kan worden verstrekt voor de planvorming ten behoeve van het toekomstbestendiger maken van bestaande bedrijventerreinen die zich richt op:

- het opzetten en uitvoeren van een gebiedsproces;
- het inventariseren van kansen en knelpunten (w.o. duurzaamheidsscan);
- het onderzoeken van de haalbaarheid;
- het uitwerken van ruimtelijke plannen.

Gerelateerd extern

[Algemeen subsidiebesluit
Zeeland 2023 \(Hoofdstuk 24\)](#)

bedrijventerreinen@zeeland.nl

www.zeeland.nl/subsidie-aanvragen/subsidieregeling-toekomstbestendige-bedrijventerreinen-planvorming

SOS ENERGIE

SOS | COVID-19 (2020)

SOS | HORECA (2021)

150 ondernemers
geholpen

ca 20% speed

SOS | APK (2022)

>60 ondernemers
geholpen

Ca 20+% speed

SOS | ENERGIE (2023)

NOODLOKET OPEN

60+ ondernemer actief
helpen

Nadruk op
wegvallen inkomsten

Nadruk op
toekomstbestendigheid

Nadruk op
hoge kosten

Mijn (energie)kosten zijn enorm opgelopen. Knelpunten in beschikbaarheid van materiaal en personeel helpen niet echt.

Daarom ben ik op zoek naar mogelijkheden om weer levensvatbaar te worden, te blijven of mijn business en bedrijfsvoering meer toekomstbestendig te maken.

Ik heb vragen over:

- A | verandering/versterking bedrijfsvoering/business model
- B | kostenbeheersing
- C | energie besparing

SOS

Snel
Ondernemers
Support

VOOR WIE?

STAP 1 | AANMELDING MET urgentie

<https://dockwize.typeform.com/to/hdSbj19p?typeform-source=www.dockwize.nl>

STAP 2 | SNEL CONTACT + UITVRAAG

STAP 3 | ANALYSE (team) achter de schermen en terugkoppeling

STAP 4 | opvolging

SOS

Snel
Ondernemers
Support

ACUTE NOOD

"5 voor 12"

WERKWIJZE

STAP 1 | Online AANMELDING ZONDER urgentie '5 voor 12'

<https://dockwize.typeform.com/to/hdSbj19p?typeform-source=www.dockwize.nl>

STAP 2 | Online INTAKE (A,B of C vraag)

STAP 3 | Online ANALYSE sessies

Output: korte termijn acties + concrete aanpak om je toekomstplannen verder uit te werken.

STAP 4 | OPVOLGING

SOS

Snel
Ondernemers
Support

**GEEN
ACUTE NOOD**
"MOET ANDERS"

WERKWIJZE

SOS

Snel
Ondernemers
Support

MINDSET

**DANK VOOR DE
AANDACHT!**

ZEEUWS
ENERGIE
AKKOORD

Programma Gebouwde omgeving

15 februari 2023

Carola Helmendach-Nieuwenhuize

Werkwijze Expertplatform

Hulp bij energiebesparing bedrijven

Doelgroep: grote energieverbruikers

Soort advies: procesoptimalisatie, onderhoud, installaties, verduurzaming gebouwen

Werkwijze: intake – toewijzing expert - advies expert – uitvoering

Deelnemende experts

- Laagdrempelig
- Veel animo bij bedrijven, inmiddels meer dan 50 bedrijven geadviseerd
- Initiatief vanuit het Zeeuws Energieakkoord van de Zeeuwse overheden
- Mail naar energie@zeeuwsenergieakkoord.nl

**ZEEUWS
ENERGIE
AKKOORD**

zeeuwsenergieakkoord.nl

Ondernemersloket Zeeland

Waarom één loket voor ondernemers?

Motie Op de bres voor het MKB & maatschappelijke organisaties Voor een duurzame toekomst!

Provinciale Staten van Zeeland in vergadering bijeen op vrijdag 11 november 2022,
Constateernde dat:

- De energie- en gasprijzen¹ de afgelopen periode een ongekende stijging hebben doorgemaakt en mede hierdoor de inflatie ontzettend hoog is;²
- Een deel van de mkb-bedrijven en allerlei maatschappelijke organisaties en voorzieningen (zoals culturele instellingen) hun rekeningen niet meer (dreigen te) kunnen betalen en daardoor uit de economie, leefbaarheid en werkgelegenheid heeft een negatieve invloed op de economie, leefbaarheid en werkgelegenheid;
- Het prijsplafond dat vanaf 1 januari 2023 op energie geldt, ook voor kleinverbruikers (waaronder winkels, verenigingen, kleine maatschappelijke organisaties en een deel van het kleine mkb) van toepassing is;³
- De rijksoverheid daarnaast komt met de Tegemoetkoming Energiekosten energie-intensief mkb (TEK) die een tijdelijke tegemoetkoming biedt voor mkb-ondernemingen (waar ook bijvoorbeeld culturele instellingen en sportclubs van de kunnen vallen), waarvan de energiekosten een relatief groot deel uitmaken van de totale kosten;⁴
- Gezien de vele voorwaarden⁵ van de TEK-regeling een deel van de mkb-bedrijven en maatschappelijke organisaties echter niet of onvoldoende geholpen zal kunnen worden. Eerder deze week de minister wel is gekomen met een nadere uitwerking die heeft geleid tot een aanpassing van de energie-intensiteit in de TEK-regeling;⁶
- Daarnaast de verbruiksdrempel⁷ inmiddels geschrapt is en de energiesteen ook eerder⁸ gegeven zal gaan worden.

¹ Inflatie stijgt naar 16,9 procent in september (cbs.nl)
² Inflatie 16,3 procent in oktober (cbs.nl)
³ Vanaf 1 januari lagere energierekening door verruimd prijsplafond | Nieuwsbericht | Rijksoverheid.nl

⁴ Vanaf 1 januari lagere energierekening door verruimd prijsplafond | Nieuwsbericht | Rijksoverheid.nl
⁵ Kamerbrief regeling Tegemoetkoming Energiekosten (TEK) voor energie intensieve mkb-bedrijven | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl
⁶ Tegemoetkoming Energiekosten energie-intensief mkb (TEK) (vro.nl)
⁷ Nadere uitwerking leidt tot aanpassing energiesteen TEK-regeling | Tweede Kamer der Staten-Generaal
⁸ Kabinet schrapt ook verbruiksdrempel voor energiesteen mkb | Politiek | AD.nl
⁹ Mkb-ers kunnen sneller energiesteen krijgen | Binnenland | Telegraaf.nl

RES 1.0

Regionale Energiestrategie Zeeland

versie februari 2020

Foto: © Windpark Brouddolken, Oosterscheldekring

Waarom één loket voor ondernemers?

1. Energiekosten verlagen en vaart maken met verduurzamen
2. De ondernemer weg wijs maken om op de juiste plek terecht te komen
3. Kennis en slagkracht concentreren
4. De ondernemer ontzorgen

Verkennen

1. Behoeften ophalen
2. Bestaande initiatieven verzamelen
3. Wat missen we nog

Mogelijke sporen

1.

Individuele maatregelen

Gebouw gebonden

Processen

2.

Collectieve maatregelen

3.

Innovatie

4.

o.b.v. behoefte

Ontwikkelen en verbinden

Hoe kunnen we het loket vormgeven?

Dialogoog

Samen verbonden aan
duurzaam Kapelle.

